

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
_____ dos. Zaur Məmmədov
“ _____ ” _____ 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050113-Musiqi müəllimliyi.

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I. Fənn haqqında məlumat :

Fənnin adı: *Musiqi nəzəriyyəsi*

Fənn proqramı: Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin 18 iyul 2022-ci il iclas protokoluna əsasən F-445 sayılı əmri ilə təsdiq edilmişdir.

Kodu:İPF-B05

Təhsil ili: I (2025-2026) Semestr I

Tədris yükü: Cəmi: 150 saat. Auditoriya saati 45 saat (30 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit :5 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı,dərəcəsi: Baş müəllim, Mahmudova İradə Rasim qızı

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş.,Ə.Məmmədov küçəsi19, 2 saylı tədris korpusu

E-mail: mahmudovairade042@gmail.com

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1.N.Bağırov "Musiqinin elementar nəzəriyyəsi" Bakı-1982

2.Rüxsarə hüseynova "Musiqinin elementar nəzəriyyəsi"

3.V.Vaxromyev "Musiqinin elementar nəzəriyyəsi"

4.İ.V.Sposobin "Musiqi forması" Bakı 1962

5. İ.V.Sposobin "Musiqinin elementar nəzəriyyəsi" Bakı 1962

6.Ə.Bədəlbəyli "Musiqi luğəti" Bakı 1969

7. N.Məlikova. Musiqi vasitəsi ilə bədii zövqün formalaşması. Bakı. 2000

8.F.Zeynalov, M.İsmayılov. İbtidai musiqi nəzəriyyəsi.Bakı-2006

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI.Fənnin təsviri və məqsədi: "Musiqi nəzəriyyəsi " fənninin tədris edilməsində əsas məqsəd musiqi nitqinin elementlərinin (Lad, ritm , interval , akkoral) , eləcə də Azərbaycan xalq musiqisinin , laddarı haqqında ümumi məlumatın öyrənilməsidir.

VII Davamiyyətə verilən tələblər:

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır

VIII Qiymətləndirmə:

Tələbələr biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan билетinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;

- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladıqı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim-mövzu planı: 45 saat (30 saat mühazirə, 15 saat seminar)

No	Keçirilən mövzuların məzmunu	Müh.	Sem.	Tarix
1	Mövzu: Səs. Səs düzümü. Əsas pillələr və onların adları. Törəmə pillələr. Alterasiya işarələri Plan : 1. Səs haqqında məlumat 2. Səs düzümü 3. Əsas pillələr 4. Törəmə pillələr və onların adları 5. Alterasiya işarələri Mənbə : [1,2,4,6,7,8]	2	2	
2.	Mövzu: Musiqidə notların yazılış qaydaları. Açarlar. Səsin əsas ölçüləri. Pauzalar. Plan: 1. Musiqidə notların yazılışı 2. Açarlar- Skripka, Bas , Do yazılışları 3. Sadə və mürəkkəb ölçülər 4. Pauzaların yazılışı Mənbə : [1,2,4,6,7,8]	2		
3.	Mövzu: Metr .Ritm . Xanə. Qruplaşma. Sinkopa Plan: 1. Metr haqqında məlumat 2. Ritm 3. Xanə və xanə xarici. Xanə ölçüləri 4. Xanə daxilində notların qruplaşması 5. Sinkopanın müxtəlif üsullarla yaranması Mənbə:[1,2,4,5,6,7,8]	2	2	
4.	Mövzu :Temp. Dinamik işarələr. Dirijorluq etmə. Plan: 1. Ağır, orta və tez templer 2. Dinamik işarələr haqqında məlumat 3. Sxemlər əsasında dirijorluq etmək Mənbə:[1,2,3,7,8]	2		
5.	Mövzu:İntervallar. Sadə və mürəkkəb intervallar.Konsonaus və dissonans intervallar Plan : 1. İnterval. İntervalların pillə və keyfiyyət ölçüsü 2. Sadə və mürəkkəb intervallar 3. Konsonaus və dissonans intervallar Mənbə:[1,2,6,7]	2	2	
6.	Mövzu : Lad haqqında ümumi məlumat. Tetraxord. Major və minor qammaları . Major və minor qammalarının 3 halı Plan: 1.Lad haqqında məlumat 2. Teraxord 3. Major və minor qammalarının 3 halı (natural, harmonik, melodik) [1,2,4,5,6,7,8]	2		
7.	Mövzu: Tonallıq. Diyezli və bemollu major və minor tonallıqları Plan: 1. Tonallıq haqqında məlumat. Tonallıqların kvinta dairəsi 2. Diyezli və bemollu major və minor qammalarının qurulması Mənbə:[1,2,3,4,6,7,8]	2	2	
8.	Mövzu: Akkord və onun növləri. Major və minor üçsəsiləri Plan: 1. Akkord haqqında məlumat 2. Akkordun növləri Mənbə:[1,2,4,5,6,7,8]	2		
9.	Mövzu: Əsas üçsəsilər və onların dönmələri(T,S,D). Artırılmış və əskildilmiş üçsəsliklər. Plan: 1. Əsas üçsəsliyə quruluşu 2. Artırılmış və əskildilmiş üçsəsliklər. Mənbə:[1,2,3,4,6,7,8,]	2	2	
10.	Mövzu: Septakkordlar. Dominat septakkord (D7) və onun dönmələri (D₆₅, D₄₃, D₂) . D₇ və onun dönmələrinin T₅₃ həlli Plan: 1. Septakkordlar haqqında məlumat 2. D ₇ interval tərkibi. Dönmələrinin əmələ gəlmə metodu və interval tərkibləri Mənbə:[1,2,4,5,6,7,8]	2		
11.	Mövzu: II₇ və onun dönmələrinin dominantə vasitəsilə T₅₃ həlli Plan: 1. II ₇ və onun həlli 2. II ₇ dominantə vasitəsilə tonikə həlli Mənbə:[1,2,3,4,6,7,8]	2	2	

12.	Mövzu: Aparıcı VII septakkord Plan: 1. Aparıcı VII septakkord 2. VII ₇ - akkord və dönmələrinin həlli Mənbə:[1,2,3,4,6,7,8]	2		
13.	Mövzu: Müxtəlif ladlar(pentatonika, qədim ladlar) Plan: 1. Pentatonika 2. Qədim ladlar Mənbə:[1,2,4,5,6,7,8]	2	2	
14.	Mövzu: Azərbaycan ladları haqqında ümumi məlumat Plan: 1. Azərbaycan ladları 2. Əsas ladların adları Mənbə:[1,2,3,4,6,7,8]	2		
15.	Mövzu: Melodiya haqqında ümumi məlumat. Sekvensiya Plan: 1. Melodiya haqqında ümumi məlumat 2. Sekvensiya Mənbə:[1,2,4,5,6,7,8]	2	1	
	CƏMİ:45 saat	30s.	15s.	

XI.Fənn üzrə tələblər,tapşırıqlar:

- Təlim nəticəsində tələbələrin əldə etməli olduqları təsəvvür-bacarıq və vərdisləri:
- İnformasiya mənbəyi ilə işin bacarıq və vərdişi
- Tədqiqat sahəsi üzrə işin məqsəd və vəzifələri
- Müqayisə, ümumiləşdirmə və sistemləşdirmə, tənqidi yanaşma, ziddiyyətləri görmə bacarıqı

Öyrənən tanış olur:

- musiqi tədrisinin metodikası, məzmunu, vəzifələri və prinsipləri ilə;
- ibtidai siniflərdə musiqi tərbiyyəsinin müasir metodları ilə;
- xor oxuma vərdişlərinin tədrisi metodikası ilə;-uşaqlarda musiqi zövqünün formalaşdırılması yolları ilə;
- musiqi tərbiyyəsinin məzmun xüsusiyyətləri ilə;
- məktəblərdə musiqi dərslərinin planlaşdırılması mexanizmi ilə.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Musiqi nəzəriyyəsinin əsasları, ümumi musiqi savadını və təhsil prosesində istifadəsini təsvir edir.
- Sadə akkordların həlli və onların müxtəlif üsulda verilmiş tonallıqlara çatdırılması.
- Musiqi parçaların başqa tonallıqlara transpozisiyası.
- Musiqi ilə bağlı təlim materialının öyrədilməsi.

XIII. İmtahan sualları:

1. Səs haqqında məlumat
2. Səs düzüümü. Əsas pillələr və onların adları
3. Törəmə pillələr . Alterasiya işarələri
4. Musiqidə notların yazılış qaydaları
5. Açarlar
6. Səsin əsas ölçüləri.Pauzalar
7. Metr .Ritm . Xanə. Xanə ölçüləri.
8. Qruplaşma. Sinkopa
9. Temp. Dinamik işarələr
10. İnterval. İntervalların pillə və keyfiyyət ölçüsü
11. Mürəkkəb intervallar. Konsonans və dissonans intervallar
12. Lad haqqında ümumi məlumat.
13. Tetraxord.
14. Major qamması.
15. Minor qamması
16. Major və minor qammalarının 3 halı (natural, harmonik, melodik)
17. Tonallıq .Tonallıqların kvinta dairəsi
18. Diyezli major və minor tonallıqları
19. Bemollu major və minor tonallıqları
20. Akkordun və onun növləri
21. Əsas üçsəslilər və onların dönmələri(T,S,D).
22. Artırılmış və əskildilmiş üçsəsliklər.
23. Septakkordlar. D₇ və onun dönmələrinin T₅₃ həlli
24. II pillə septakkordu , dönmələri və həlli
25. Aparıcı septakkordu , dönmələri və həlli
26. Müxtəlif ladlar (pentatonika)
27. Qədim ladlar
28. Azərbaycan ladları haqqında ümumi məlumat
29. Melodiya haqqında ümumi məlumat
30. Sekvensiya

XIV. Kollektivium sualları

I Kollektivium sualları

1. Səs haqqında məlumat
2. Səs düzüümü. Əsas pillələr və onların adları
3. Törəmə pillələr . Alterasiya işarələri
4. Musiqidə notların yazılış qaydaları
5. Açarlar (Skripka, Bas , Do)
6. Ölçülər
7. Pəuzalar
8. Metr .Ritm . Xanə. Qruplaşma
9. Temp. Dinamik işarələr
10. İnterval. Sadə və mürəkkəb intervallar

II Kollektivium sualları

1. Lad haqqında ümumi məlumat.Major və minor qammaları
2. Tonallıq. "Diyezli və bemollu" major və minor tonallıqları
3. Akkord və onun növləri.
4. Major və minor üçsəslilər
5. Əsas üçsəslilər və onların dönmələri(T,S,D).
6. Artırılmış və əskildilmiş üçsəslilər.
7. Septakkordlar. D_7 və onun dönmələri
8. D_7 və onun dönmələrinin T_{53} həlli
9. II_7 və onun dönmələrinin dominantə vasitəsilə tonika üçsəslisinə həlli
10. Aparıcı VII septakkord

“Musiqi nəzəriyyəsi” fənninin sillabusu 050113 -“ Musiqi müəllimliyi” ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Pedaqogika, psixologiya və incəsənət 12 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (Protokol №01). kafedrasının

Fənn müəllimi:

b/m. İ.R. Mahmudova

Kafedra müdiri:

dos. A.X.Əliyev